

az egykori mosolyt keressük a velünk szemben ülő ráncai között, a vidám csillogást az erekkel átszótt szemekben. Vajon van-e Bözsi néninek esküvői képe? Ha igen, mi élt akkor a homloka mögött és benn a szívében? S mi maradt mindabból mára, amikor nekiindul, hogy negyedórás imádság után autóbusszra szálljon? Mitől van béke a szívében, amikor a kiszámíthatatlan holnapra gondol?

Nem tudjuk, mire nővünk fel. Tanárok leszünk-e, vagy próféták, feltalálók vagy üzletemberek? Munkások, parasztkok, vagy értelmiségiek? Hívők, vagy hitetlenek? Érettségi tablóink ablakából nézünk a kirakatuveg túlsó oldalán nyüzsgő nagyvilágba. Vár ránk a térbe és időbe öltözött jövő. Mindig vár. Ma is vár, távol a fiatalság éveitől. Visszagondolok egykori céljaimra, megpróbálom sorra venni őket. Megpróbálok emlékezni rájuk. Azokra, amiket ma is vallok, azokra, amelyek elhalványultak az évek során. Melyekért küzdöttem megalkuvás nélkül, mikben voltam engedékeny, változó? Miben voltam mániákus, miben türelmes, meggyőzhető? Nemcsak tőlünk függ a sorsunk, sokféleképpen fordulhat az élet. Türelmesen el kell fogadnunk a megváltoztathatatlant.

Gondolatokat, szempontokat írok egy ív papírra. Elidőzőm mindegyiknél, aztán elvetem némelyiket, meghagyom a másikat. Ez tartalmasnak látszott tegnap, ma semmit sem tudok kezdeni vele. Gyakorta így zajlik az élet is. Ma teljes erővel küzdök valamiért, holnapra érdektelenné fakul a tegnapi cél. Összevisszaság ez, vagy csak egyszerűen a lét mozgása? Mint a hullámoké, amelyek tarajos-fehéren futnak a part felé, hogy aztán kismuljanak-elenyésszenek a fövényen? S kezdődik minden előlről: a lét energiái új és új hullámokat emelnek és görgetnek a megsemmisülés felé. Ez az örök keletkezés és elmúlás az élet. Az örök nem az egyszer-volt maradandóságában, hanem a múltó életek halhatatlan ismétlődésében áll. Igyekszem messze nézni, s ugyanakkor megformálni azt az életdarabot, amelyben vagyok, s amelyet én is alakítok. Egyszerű bölcsesség: azé a hullámé, amely látja az előtte haladók elmúlását, s mégis, energikusan fut sorsának beteljesüléséig. Egyedi a sors, mindeneket átfogó a törvény. Belesimulok, igyekszem megérteni, megérezni, elfogadni, megtalálni benne életem vonalát.

Bözsi néni nem ismeri a Tao-t, nem végez zen-gyakorlatokat. Él, gondoktól sem mentesen, azon a földön, amelyből vétetett és ahová visszatér. Nem álmodik megsemmisülésről, emberfeletti élményekről. Magyar parasztasszony a második évezred végén. Ámde az idős asszonyok ölbetett keze, csendes megülése, arról tanuskodik, hogy ismerik a megnyugvás, az elmélyedés, az önmagukról elfelejtkezés pillanatait. A dombháton távolodó, messzeségbe vessző alakjuk ősi, valódi engedelmességről beszél, miként az esti égen kigyúló s pályájukat örök renddel követő csillagok.

Kár lenne érdemtelenül felnagyítani egy ember életét, vándorlását dombokon, völgyeken keresztül. De bár a példa, a szereplő egyszerű, igénytelen és törékeny, mégis bepillantást adhat az örök, a folyton változó, teremtdő és elenyésző világba. Még azt sem mondom, hogy ez a minta, ezt kell követnem. Csupán abban vagyok biztos, hogy jó volt odafigyelni valakire, ezen a délután, hogy majd holnap más élmények és felismerések alapján folytassam utamat, felfelé a lejtőn, miközben csendesen beszélgetek azzal a hanggal, amely titokzatosan szól a lelkemben.

1998. július

LÁSZLÓ IMRE

MARIKA SZÜLETÉSE...

Búcsúbeszédében Jézus így szólt tanítványaihoz: Bizony, bizony, mondom nektek: ti majd sírtok és jajgatok, a világ azonban örülni fog. Ti szomorkodtok, de szomorúságtok örömmre fordul. Az asszony is, amikor szül, szomorkodik, mert eljött az ő órája; de amikor megszülte gyermekét, már nem emlékszik gyötrelmére, mert örül, hogy ember született a világra. Így ti is most szomorkodtok ugyan, de majd viszontlátlak titeket. Akkor örülni fog szívetek, és örömtöket senki sem veszi el tőbbé tőletek. Azon a napon már nem lesz több kérdeznivalótok tőlem. (Jn 16,20-23a)

Ennek az evangéliumi résznek a biztató erejét még inkább érzem, amióta május másodikán hajnalban megszületett a hatodik gyermekem. Ami a szülést illeti, az megtapasztalt valóság, ami a Jézussal való találkozás ígértétét illeti, az éppen a tapasztalat alapján válik/válhat egyre elevenebb reménnyé. Eddig is született már öt gyerek, de azoknak a születése mégsem hasonlítható Marika születéséhez.

Akik szeretik a gyerekeket, azoknak elég néhány, nekem biztos azért született ennyi, hogy a végére apa-formám legyen, a feleségemnek (Anitának) meg anya-formája. Házasságkötésünk előtt, amikor a gyereklétszámra licitáltunk, én ötöt mondtam, Anita meg azt, hogy örült vagyok. Vegyem figyelembe, hogy ő eddig férjhez se kart menni. Na jó, hozzám hajlandó hozzám jönni, és ha már összeházasodunk, akkor belátja, hogy legalább három gyerek kell, de józan ésszel végig gondolva ezt sem tudja önmagáról elképzelni. Ez érthető, ha figyelembe vesszük, hogy feleségem édesanyja éppen Anita születése után került mániás depresszióba, amiből soha nem gyógyult ki.

Aztán összeházasodtunk és születtek a gyerekek, két lány meg egy fiú, szépen kétévénként, ahogy a biológia óra diktálta, másrészt meg ebben az ütemben nem csúszunk ki a zsíros GYED összegekből. A negyedik meglepte Anitát, mert akkor már szívesen csinált volna

mást is a pelenkázáson kívül, de két-három hét alatt betörődött az utolsóba. Kinga lett a legszebb kislányunk, igaz ugyan, hogy talán a várandós édesanyját sújtó vírusfertőzések miatt csak egy veséjű de az jól működik. Feleségem számára a születendő ötödik gyerek hírének megemésztéséhez már két hónapra volt szükség. Az ismét jelentkező téli betegségek aztán annyira megijesztették, hogy tovább már nem lázadozott, csak azért izgult, hogy ne legyen megint valami még az előzőnél is rosszabb kimenetelű fejlődési rendellenesség. Végül a három lány után készülődő újabb fiú híre végképp megvigasztalta.

Lejárt a GYED. Már tizenegy éve, hogy gyerekneveléssel töltötte az időt. Ez házi őrizetből tetemes idő. Ennyi idő után a gyilkost is kiengedik, ha jól viseli magát. Ő már megtett mindent a demográfiaért, a nagy családért. Úgy, hogy nem is erre készült. Annak idején a művészi torna válogatottságot is otthagya, csak hogy tanulhasson, és majd taníthasson. Most meg itt feszül keresztre. De végre vége.

Teljesen reménytelen egy ötgyerekes anyának állást találni, ám ez is sikerült és elkezdte bedolgozni magát – kezdésként csak néhány órában. Meg voltak vele elégedve. Már egy teljes félállásnyit akartak neki adni, amikor belé csapott a ménkű: itt a hatodik.

Én ugyan titokban vágytam a hatodikra is, ám örülteként, csak viccelődtem vele, nem reméltem, hogy lesz. Az előzőeknél mindig fiút akartam és többnyire lány lett, most meg úgy voltam vele, hogy az se baj, ha lány: csak legyen. A hirtelen valósággá vált újabb gyerek híre persze engem is meglepett, és megijesztett az, hogy mi lesz most a feleségemmel.

Anita nagyon elszomorodott, hol dühöngött, hol nem vett róla tudomást. Igazi negyvenegy-éves krízist jelentett neki ez a hatodik, 22-es csapdája, aminek nincs elfogadható megoldása. Az ima, a gyónás, a lelki gyakorlat csak ideig-óráig nyújt segítséget. Ez egy igazi szégyellni való terhesség. Titkolni kell, ameddig csak lehet a szülők, a barátok, a lakótársak előtt. Biztató volt ugyan, hogy az elképzelt félelmetes reakciók ellenére, mindenki meglepően pozitívan viszonyult hozzánk, sőt nagyon mély beszélgetések kerekedtek ki. Ám Anita elutasító álláspontja nem tudott megváltozni még a kilencedik hónap végére sem. Egyrészt nem akart tudomást venni az állapotáról most alig járt orvoshoz, még a kötelező vizsgálatokat is kihagyta, másrészt meg azzal foglalkozott, hogy kinőttük a már most is ágybérletként funkcionáló 82 m²-es lakásunkat és a hétszemélyes Zafirát. Kitalálta, hogy adjuk örökbe. Elment családlátogatásra olyanokhoz, akiknek van örökbefogadott gyermekük.

Május elsején éjszaka mentük be a szülészetre. Én énekeltem, hogy itt van május elseje, énekszó és tánc köszöntse Anita meg azon tanakodott, hogy kinek adhatná oda ezt a lányt (legalább fiú lenne).

A fogadott orvos konferencián volt, így hetvenezer a családi kasszában maradt. A szülésznő nagyon kedves, segítőkész volt, kérésünkre magunkra hagyott. A szülés maga bagatell volt, laza csuklógyakorlat semmi gáz (N2O), semmi sikítózás, mégis kiszámíthatatlanságában félelmetes, a haláltusához hasonlított. Anita a rózsafüzért mondatta velem, ahogy a régi filmekben a haldoklóknál, és le kellett fognom a lábát, hogy ne remegjen. Közben így szólt: Ezt sohasem bocsátom meg magának, amit velem tett.

Számomra ezután jött a meglepetés. Ő, aki mindig hangsúlyozta, hogy nem anyatigris, most mégis tanújelét adta, hogy anyából van. Hiszen, amikor a gyermek megszületett, lelkendezni kezdett, és szépnek nevezte, amit az előző öt esetében sohasem tett meg. Eddig az első félévben főleg a lányok orra és szemöldöke esett kemény kritika alá.

Én, látván a dolgok szerencsés rendeződését, mindjárt éreztem, hogy nálam az adogatás és gyorsan megkérdeztem, hogy kinek adjuk örökbe. Dacos csönd után a harmadik nyomatékos kérdésre azt válaszolta, hogy nem adjuk. Hát így nőtük ki a Zafirát.

Mi ebből az eszkatológiai tanulság? Az, hogy nincs félni valónk. Ahogy az újszülöttnek sem kell félnie, csak léteznie, hiszen a ráhagyatkozó gyermeki lét még a legmostohább elfuserált szülőket is meghatja, szertővé teszi, úgy nekünk sincs rettegni valónk. A mi Atyánk kezdettől fogva szeret, vár, ismer bennünket. Esetleges félelmeink abból adódnak, hogy mi nem ismerjük Őt, ezért tartunk a vele való találkozástól. Nincs tehát más dolgunk, mint hogy egyre jobban megismerjük Őt, és őszinte létezésbe kezdve várjuk a vele való találkozást. Ha ismernénk, már most is örülnénk, olyan örömmel, amit senki, semmi nem vehet el tőlünk, és nem kérdezősködnénk, vádaskodnánk fölősegesen. A lány védőszentjei Szent Ágnes és Szűz Mária mindketten ezt élték elénk.

